

+31 (0)30 760 74 44
secretariaat@nvic.nl
www.nvic.nl

Bezoekadres
Domus Medica
Mercatorlaan 1200
3528 BL Utrecht

Correspondentieadres
Postbus 2124
3500 GC Utrecht

BTW-nummer:
NL8081.75.373B01
KvK Utrecht:
30149527

Bankrekeningnummer:
NL55 ABNA 0524 5618 93

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

t.a.v mevrouw P.A. Dijkstra, minister voor Medische Zorg
Per e-mail: ministervws@minvws.nl

cc commissieleden van Eerste en Tweede Kamer

Betreft: Evaluatie donorwet

Utrecht, 26 april 2024

Geachte mevrouw Dijkstra,

Vandaag heeft het adviesbureau Berenschot de evaluatie van de donorwet, die sinds juli 2020 in werking is getreden, aangeboden aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Deze donorwet is het resultaat geweest van jarenlange evaluaties en verbetertrajecten. De initiatiefnemers van deze wet hebben destijds veelvuldig contact gehad met de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC) om ervoor te zorgen dat de nieuwe wet de knelpunten van de praktijk aan zou pakken, de positie van de naasten zou blijven waarborgen en aansluit bij de praktijk op de intensive care. Hier is eveneens aandacht geweest voor de positie van nabestaande en de wijze waarop familie bezwaar kan maken (o.a. aannemelijkheidsprincipe).

Een goede analyse van de huidige donorwet is slechts mogelijk door de huidige situatie af te zetten tegen de situatie voorafgaand aan de nieuwe wet.

De grote knelpunten op de intensive care die met de donorwet aangepakt moesten worden waren het ontbreken van een keuze in het donorregister bij ~60% van de patiënten. Daarbij het ontbreken van een urgentie om na te denken over deze keuze en het kunnen bespreken daarvan met naasten. Door het ontbreken van een keuze in het register moesten de naasten rondom overlijden nadenken over deze keuze die zij op dat moment moesten maken. Een moment dat al emotioneel zwaar is en bij voorkeur niet extra verzwaard wordt door het ontbreken van duidelijkheid over de wens van de patiënt.

De nieuwe wet heeft deze knelpunten aangepakt. De grootste verandering is de introductie van een 'geen-bezwaar' registratie die gelijkstaat aan een toestemming. Net als elke registratie wordt ook een 'geen-bezwaar' met de naasten besproken (hoe deze tot stand is gekomen en wat daarvan de consequentie is). Om de overgang naar de nieuwe situatie te optimaliseren is ten eerste de landelijke 'kwaliteitsstandaard donatie' ⁽¹⁾ in samenwerking met de Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS), VWS en andere veldpartijen (waaronder NVIC) ontwikkeld. Deze standaard zet voor de klinische praktijk helder uiteen wat de rol is van naasten en hoe om te gaan met de wil van de patiënt zoals geregistreerd in het donorregister en op welke gronden de familie tegen de geregistreeerde wens zoals een JA of geen-bezwaar in kan gaan. Deze kwaliteitsstandaard verheldert de wet voor de praktijk. Hierin zijn ook de uitkomsten van de debatten die op deze punten in de

Senaat zijn gevoerd en uitmondde in de motie-Nooren ⁽²⁾ verwerkt. Ten tweede zijn gesprekst rainingen ontwikkeld om deze specifieke situaties te trainen waarbij de kwaliteitsstandaard als basis diende.

Tenslotte, als beroepsvereniging samen met de NTS evalueren wij daarnaast elk donatiegesprek op een individuele en gestructureerde wijze met de arts die het gesprek voerde om op deze manier direct de kwaliteit te verbeteren en van elkaars ervaringen te leren.

De wet brengt grote verandering met zich mee voor de bevolking en betrokken artsen. Voor het opbouwen van ervaringen zal tijd nodig zijn. Ter vergelijking. Er waren vorig jaar ongeveer 200 donatiegesprekken waarin de donor geregistreerd stond met een geen-bezwaar. In Nederland zijn ongeveer 800-1000 artsen op de ICs werkzaam. Ondanks de gesprekst rainingen, zal het dus jaren duren voordat iedereen voldoende ervaring heeft opgedaan met deze specifieke situaties.

We werken nu enkele jaren met de nieuwe donorwet en zijn tevreden over de positieve effecten. Meer mensen dan ooit hebben hun wens kenbaar gemaakt en naasten weten vaker wat de wens van hun dierbaren ten aanzien van donatie is. We zien ook waar nog een belangrijke verbetering gemaakt kan worden. Het blijkt dat een toestemming in de vorm van geen bezwaar en in mindere mate bij een Ja registratie, soms dan als een verrassing komt voor de naasten en dan met name in die gevallen waar donatie als onderwerp thuis nooit besproken is. Ons advies is om de bewustwording rondom de verschillende registratiekeuzes en het onderwerp te vergroten en in bijzonder extra aandacht te besteden aan specifieke groepen binnen de samenleving die tot nu toe minder goed bereikt zijn.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. J.C.C. van der Horst
Voorzitter

[1\) Kwaliteitsstandaard | NTS \(transplantatiestichting.nl\)](#)

[2\) Gewijzigde motie Nooren](#)